Initiatief RAADSVOORSTEL

Onderwerp	:	Reactie op de Rekenkamerbrief “Sturen op Samenwerking”
Raadsvergadering	:	18 juni 2020
Agendanummer		2020-…
Portefeuillehouder	:	Presidium
Bestuurlijk programma	:	Bestuur
Datum voorstel	:	12 maart 2020

Voorgesteld besluit:

De reactie op de Rekenkamerbrief Sturen op Samenwerking vast te stellen zoals deze is verwoord onder “Algemene conclusies” in het raadsbesluit

Samenvatting:

De Rekenkamercommissie Woensdrecht heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om meer grip te krijgen op samenwerking. Het rapport is geschreven vanuit de invalshoek van de raad. Daarom doet het presidium u een voorstel hoe om te gaan met de drie prioritaire aanbevelingen zijn. De conclusies zijn in lijn met de “bevindingen” uit de themabijeenkomst van 3 december 2019. Het is aan de raad om deze te concretiseren in een aantal besluiten. Dit voorstel gaat in op de wijze waarop de gemeenteraad inzicht behoudt in en invulling geeft aan de kader stellende, controlerende en budgetterende rol ten aanzien van samenwerkingsverbanden die gemeentelijke taken uitvoeren. Dat kunnen gemeenschappelijke regelingen zijn, maar ook N.V.’s, stichtingen of samenwerkingen op basis van een convenant of in een subsidierelatie. Daarbij zijn ook de aanbevelingen betrokken uit het onderzoek naar de Regio West-Brabant dat in opdracht van de raad van Breda is gedaan namens de gezamenlijk raden in West-Brabant.

Doelstelling en effect:

Het voorliggende voorstel dient de volgende doelen:

- Invulling geven aan de kaderstellende, controlerende en budgetterende rol van de gemeenteraad ten aanzien van samenwerkingsorganisaties.
- Met het vaststellen van deze conclusies wordt opvolging gegeven aan de aanbevelingen van de rapporten “Sturen op samenwerking”, (Rekenkamercommissie 2018, bijlage 2) en “Grip op samenwerking op RWB” (Berenschot, bijlage 3).

Kernboodschap:

Woensdrecht kan niet zonder samenwerkingspartners om haar doelen te realiseren. De raad, college en ambtelijke organisatie hebben daarin een eigen rol. Dit voorstel legt een aantal ongeschreven werkwijzen vast.

Argumenten, alternatieven en risico's:
De rekenkamercommissie heeft drie van haar aanbevelingen geprioriteerd.
1. Breng het aantal samenwerkingsverbanden in kaart en categoriseer deze samenwerkingen. Gebrek aan inzicht kan leiden tot gebrek aan aandacht en grip. Een eenduidig totaaloverzicht van het aantal Woensdrechtse samenwerkingsverbanden ontbreekt. In de Begroting staat een overzicht van de verbonden partijen genoemd. Een overzicht van de lossere/informele samenwerkingen ontbreekt in de programmabegroting, terwijl in de samenwerkingen - zeker na de decentralisaties in het sociaal domein - vaak grote geldstromen om gaan en belangrijke taken worden uitgevoerd. Kortom, zorg voor een helder totaaloverzicht van de samenwerkingen.
2. Geef per samenwerkingsband aan waar de raad inzicht in wil, op welke wijze en wanneer. Laat die informatie bundelen in een helder en bondig (digitaal) overzicht. In dat overzicht dient daarnaast ook informatie te staan over de motieven om samen te werken, de doelen van het samenwerkingsband (versus de eigen Woensdrechtse doelen) en de prestaties die het samenwerkingsverband dient te leveren. Zo'n helder overzicht helpt de gemeenteraad om grip te krijgen, de prestaties te volgen en bijvoorbeeld ook om te prioriteren.
3. Stel een Woensdrechts strategisch visiedocument met een afwegingskader over werken met samenwerkingsverbanden op. Samenwerken doe je om bepaalde doelen te bereiken, samenwerkingen zijn geen gegeven. Formuleer met dat idee in het achterhoofd expliciete criteria voor een afwegingskader. Criteria om eventuele nieuwe samenwerkingsverbanden te toetsen én om bestaande samenwerkingen tegen het licht te houden.

Door het strategisch beraad van de RWB is een reactie gegeven op het rapport van Berenschot. U treft het rapport van Berenschot en de reactie van het strategisch beraad als bijlage 4 aan. De reactie van het strategisch beraad sluit aan bij de aanbevelingen van Berenschot enerzijds en de wijze waarop uw raad heeft aangegeven om te willen gaan met samenwerkingspartners anderzijds.

Door de rekenkamercommissie is gewezen op de noodzaak om het gemeentelijk beleidskader voor de raad helder inzichtelijk te maken. Een drietal stukken vormen het beleidskader wanneer het gaat om de te maken keuzes omtrent al dan niet samenwerken en samenwerkingspartners. Het betreft de volgende 3 beleidsstukken (bijlagen 5,6 en 7):
- Toekomstvisie 2035 (2015)
- De visie samenwerken op de Brabantse Wal (2017)
- Nota 'Woensdrecht Regiegemeente Van wat naar hoe'

Wij vatten hieronder puntsgewijs de belangrijkste algemene conclusies benoemd uit de themabijeenkomst van 3 december samen. Wij stellen u voor deze conclusie vast te stellen als reactie op de rekenkamerbrief. Met het vaststellen van deze conclusies wordt

grotendeels opvolging gegeven op de aanbevelingen van de rapporten “Sturen op samenwerking”, (Rekenkamercommissie) en “Grip op samenwerking op RWB” (Berenschot).

Algemene conclusies

Wij stellen u voor de volgende algemene conclusies vast te stellen:

1. Om alle (vormen van) samenwerkingsverbanden in beeld te houden wordt de paragraaf verbonden partijen uitgebreid. Niet alleen de wettelijk verplichte verbonden partijen worden daarin opgenomen, maar ook alle andere samenwerkingsverbanden die (mede) door de gemeente zijn opgericht om gemeentelijke taken uit te voeren of die de gemeente nagenoeg volledig subsidieert. Per samenwerkingsverband is of zijn de doelen/motieven voor samenwerking opgenomen.
2. De prestaties die de gemeente Woensdrecht met de samenwerkingsorganisaties overeenkomt, worden (nu nog) niet per definitie in de begroting van de gemeente Woensdrecht opgenomen. Deze zijn opgenomen in het contract met of de begroting van of de dienstverleningsovereenkomst van de samenwerkingsorganisatie.
3. De samenwerkingsverbanden opgenomen in de paragraaf verbonden partijen zijn gecategoriseerd in een matrix naar financiële en maatschappelijke impact. Ook is in de matrix een overzicht opgenomen van de zeggenschap die de gemeente Woensdrecht in de samenwerkingsorganisatie heeft. De matrix is een moment opname. Hij wordt jaarlijks geüpdatet. De gemeenteraad kan het instrument naar eigen inzicht inzetten. De maatschappelijke impact en de norm voor de assen kunnen worden aangepast. Vooralsnog wordt de matrix (bijlage 1) toegepast.
4. Bij elk van de kwadranten uit de matrix hoort een ‘sturingsregime’ (bijlage 1). Dit geeft inzicht en helpt om adequate middelen in te zetten. Kort samengevat:
   - Kwadrant I: Wanneer een organisatie vooral een hoge maatschappelijke impact heeft, wordt gestuurd op inhoud en beleidseffecten.
   - Kwadrant II: Op organisaties met een hoge financiële en maatschappelijke impact vindt integrale sturing plaats (inhoud, beleidseffecten en P&C producten).
   - Kwadrant III: Heeft de organisatie een hoge financiële impact dan vindt voornamelijk sturing op P&C-producten plaats.
   - Kwadrant IV: Bij organisaties die een lage maatschappelijke en financiële impact hebben wordt reactief gestuurd.
   - Er kan, wanneer daar aanleiding toe is, voor worden gekozen om, tijdelijk, een ander sturingsregime in te zetten op een samenwerkingsorganisatie. Die keuze is aan de gemeenteraad.
5. Het overzicht opgenomen in de paragraaf verbonden partijen wordt gedigitaliseerd en op de website geplaatst. De matrix wordt ook digitaal (voor de gemeenteraad) ontsloten.

6. In de begroting van de gemeente Woensdrecht zijn effectindicatoren opgenomen. Deze sluiten nu niet altijd aan bij de wijze waarop de raad wil sturen op samenwerkingsorganisaties. Bij het opstellen of herzien van deze indicatoren wordt steeds gestreefd om aan te sluiten bij prestaties (zie punt 2) en sturingsmiddelen (zie punt 4). De werkgroep indicatoren, gevormd uit de financiële commissie, heeft het voortouw bij het verder ontwikkelen van de indicatoren.
7. De gemeenteraad werkt met adoptanten. Een adoptant is vooruitgeschoven post vanuit de raad voor een samenwerkingsorganisatie. Omdat samenwerkingen zich steeds meer in ketens organiseren, stellen we u voor te gaan experimenteren met het adopteren van domeinen (logische verbanden). Ook indicatoren worden door meerdere samenwerkingsorganisaties beïnvloed. Binnen domeinen blijft het zo zijn dat een adoptant de ontwikkelingen binnen één of meerdere specifieke samenwerkingsorganisaties volgt.
8. De raad draagt het presidium op in overleg met het college te besluiten over het instellen/aanpassen van domeinen. Wij stellen u voor van start te gaan met de volgende domeinen:
- Bedrijfsvoering (o.a. Equalit, Belastingsamenwerking West-Brabant en het West-Brabants Archief)
- Veiligheid/Gezondheid/Milieu (waar onder Veiligheidsregio, Omgevingsdienst OMWB, GGD en de Regionale Ambulancevoorziening)
- Economie (waar onder Regio West-Brabant, Aviolanda inclusief de Human Capital Agenda)
- Sociaal 1 (o.a. Werkvoorzieningsschap, Intergemeentelijke sociale dienst Brabantse Wal, Welzijnsinstelling BWI, Stichting Samenwerken SSW)
- Sociaal 2 (o.a. convenant Jeugdzorg West-Brabant West, Zi2T, Veilig Thuis en Regionaal Bureau Leerplicht).
Werkende weg worden er domeinen veranderd of toegevoegd.
9. Het beleidskader, zoals opgenomen in de stukken, toekomstvisie 2035' (2015), 'de visie samenwerken op de Brabantse Wal' (2017) en het afwegingskader opgenomen in de nota 'Woensdrecht regiegemeente van wat naar hoe' blijven van kracht als leidraad bij samenwerking. Wij stellen u door dit niet opnieuw vast te leggen in een specifieke nieuwe beleidsnotitie.

Kosten, baten en dekking:
n.v.t

Vervolg:
Deze notitie, de matrix en de uitgebreide paragraaf verbonden partijen worden via internet ontsloten. Uiterlijk september 2020 treft u alle documenten op internet aan.
Het voorstel verandert de bestaande werkwijze. Het is raadzaam deze medio 2021 met de adoptanten te evalueren en deze evaluatie met de raad te delen.

Bijlage(n):
Bijlage 1: Matrix en sturingsregimes 2020.07412

Bijlage 2: Rekenkamerbrief 2018 “Sturen op samenwerking” 2020.07395
Bijlage 3: rapport “Grip op samenwerking op RWB” (Berenschot) 2020.07418
Bijlage 4: Brief Strategisch beraad RWB 2020.07402
Bijlage 5: toekomstvisie 2035’ (2015) 2020.07423
Bijlage 6: ‘de visie samenwerken op de Brabantse Wal’ (2017) 2020.07500
Bijlage 7: nota ‘Woensdrecht Regiegemeente Van wat naar hoe’ 2020.07415

Het leden van het presidium,
M.P.M. Schuurbiers, L.M. Bolders, J.A.C. Pijnen,

Th.J. de Heer, W.J.M.F de Koning-Bogers, E.J.M. Bolders,